

RAPORT Z WYDARZENIA

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA

**„Zatrudnienie socjalne jutra. Misja, sieciowanie,
kierunki zmian”,**

Realizowana w ramach projektu: Sieciowane lokalnych platform współpracy PZS w celu wymiany dobrych praktyk - finansowanego w ramach Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025.

Edycja 2024.

PROJEKT

„Sieciowane lokalnych platform współpracy PZS w celu wymiany dobrych praktyk”

finansowany, na podstawie Umowy NR 633/DES/ZS/2024 o realizację zadania publicznego zleconego na podstawie otwartego konkursu ofert w ramach Programu na rzecz zatrudnienia socjalnego na lata 2023-2025. Edycja 2024, ogłoszonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wydarzenie odbyło się 12 listopada, zorganizowane przez Konwent Klubów i Centrów Integracji Społecznej Lubelszczyzny w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ul. Nowogrodzka 1/3/5 00-513 Warszawa, sala 107.

Organizacja konferencji **„Zatrudnienie socjalne jutra. Misja, sieciowanie, kierunki zmian”** miała na celu organizację i zarazem reaktywację dobrych doświadczeń Ogólnopolskiego Konwentu CIS/KIS będącego niezaprzeczalnym forum dialogu Podmiotów Zatrudnienia Socjalnego w Polsce, co przyczyniło się do większego wsparcia ogólnopolskiej współpracy i wymiany dobrych praktyk PZS.

W 2011 r. powołano platformę współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego, zwaną Konwentem Centrów i Klubów Integracji Społecznej, w skład której weszły początkowo 42 jednostki organizacyjne. To przedsięwzięcie miało charakter ogólnokrajowy i służyło konsolidacji środowiska podmiotów reintegracyjnych, a także tworzeniu partnerskich relacji pomiędzy sektorem administracji publicznej a jednostkami organizacyjnymi sektora ekonomii społecznej. Ogólnopolski Konwent CIS/KIS funkcjonował przez IV Kadencję do 2016 roku. W 2016 roku zakończyła swoją kadencję IV Rada Programowa i w naturalny sposób środowisko wygasło swoją aktywność. Konwent stanowił swoiste forum wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy Podmiotami Zatrudnienia Socjalnego z terenu całej Polski. W ciągu kilku ostatnich lat działania Rady Programowej Konwentu CIS/KIS, będącej organem platformy współpracy, pozwoliły trwale wpisać reprezentację podmiotów reintegracyjnych na listę konsultantów w dialogu społecznym w zakresie różnych strategicznych i programowych dokumentów wyznaczających kierunki polityki społecznej wobec problemów wykluczenia społecznego, konsultantów rozwiązań legislacyjnych, wzmacniających zbiór przepisów podstawowych zatrudnienia socjalnego. Było to gremium, które aktywnie brało udział we współpracy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dzieląc się swoim doświadczeniem i dobrymi praktykami, jednocześnie promując zatrudnienie socjalne wśród społeczności lokalnej i ogólnokrajowej.

Konwent CIS/KIS to nawiązanie do idei wielosektorowego i partnerskiego współdziałania wobec problemów osób z grup ryzyka. Konwent skupiał instytucje tworzące centra i kluby integracji społecznej zarówno reprezentujące samorząd terytorialny jak i III sektor. Została nawiązana ścisła współpraca z reprezentantami spółdzielczości socjalnej. Działania Konwentu i Rady Programowej doprowadziły do powstania Rady Zatrudnienia Socjalnego.

W tym samym czasie na arenie ogólnopolskiej zaczęły funkcjonować Regionalne Konwenty Podmiotów Zatrudnienia Socjalnego (Pomorski Konwent CIS KIS; Zachodniopomorski Konwent CIS KIS; Konwent Klubów i Centrów Integracji Społecznej Lubelszczyzny itp.). Stan członków Konwentu na koniec roku 2016 opiewał na 125 podmiotów, co dodatkowo podkreśla potrzebę reaktywacji i podtrzymania tej inicjatywy - spotkań ogólnopolskich.

Organizacja Ogólnopolskiej Konferencji była podsumowaniem spotkań regionalnych i dodatkowo miała charakter sieciujący PZS z całej Polski. Podczas konferencji odbyły się dwa warsztaty podsumowujące działania regionalne i dwa panele tematyczne z obszaru zatrudnienia socjalnego.

Zarówno prowadzenie konferencji, jak i prowadzenie warsztatów realizowali Tutorzy, którzy od początku wspierali prawidłowy przebieg merytoryczny projektu. Tutorzy dodatkowo byli wspierani przez Eksperta ds. Ekonomii Społecznej i Eksperta ds. Zatrudnienia Socjalnego.

W czasie wydarzenia przyznano statuetki „Przyjaciela Zatrudnienia Socjalnego” dla aktywnych i wyróżniających się samorządów lokalnych wspierających PZS w codziennej działalności oraz Nagrody Specjalne za specjalne zasługi w rozwój zatrudnienia socjalnego.

Organizacja konferencji miała charakter kontynuacji działań promujących i rozwijających standardy usług reintegracji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także zmierzających do koordynacji współpracy podmiotów zatrudnienia socjalnego oraz monitorowania skuteczności rozwiązań ustawy o zatrudnieniu socjalnym. Realizacja zadania przyczyni się do wzmocnienia systemu przekazu stanowisk, propozycji i wniosków środowiska podmiotów zatrudnienia socjalnego ministrowi właściwemu ds. zabezpieczenia społecznego.

W konferencji stacjonarnie wzięło udział ponad 100 (prowadzona była także transmisja online w mediach społecznościowych) przedstawiciele instytucji zatrudnienia socjalnego, takich jak Centra i Kluby Integracji Społecznej, jednostek samorządu terytorialnego (zaproszenia zostały także skierowane do Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Wojewódzkich, Regionalnych Ośrodków Polityki Społecznej Urzędów Marszałkowskich, organizacji pozarządowych, Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz przedsiębiorców, w tym przedsiębiorców społecznych, czyli instytucje i podmioty, zaangażowane w działania na rzecz włączenia społecznego).

Z konferencji prowadzona była także transmisja online.

OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA EKONOMII SPOŁECZNEJ 2024

Konferencja „Zatrudnienie socjalne jutra. Misja, sieciowanie, kierunki zmian”, które odbyło się 12 listopada, zorganizowanego przez Konwent Klubów i Centrów Integracji Społecznej Lubelszczyzny w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ul. Nowogrodzka 1/3/5 00-513 Warszawa, sala 107.

PROGRAM DNIA:

10:00 – 11:00 Rejestracja uczestników

Rejestracja przebiegła sprawnie, umożliwiając uczestnikom zapoznanie się z programem konferencji i nawiązanie pierwszych kontaktów networkingowych.

11:00 – 11:15 Otwarcie konferencji

Konferencję oficjalnie otworzyła Wiceministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Katarzyna Nowakowska, podkreślając jej znaczenie dla kształtowania przyszłości zatrudnienia socjalnego w Polsce.

11:15 – 11:45

Przemówienia zaproszonych gości

Zaproszeni goście oraz prezes Fundacji dr. Paweł Wiśniewski przedstawili swoje spojrzenie na temat zatrudnienia socjalnego, akcentując potrzebę współpracy międzysektorowej i konieczność zmian legislacyjnych.

11:45 – 12:00

Misyjność podmiotów zatrudnienia socjalnego – perspektywa przyszłości

Prof. dr hab. Mirosław Grewiński, Rektor Uczelni Korczaka, przedstawił wizję dalszego rozwoju podmiotów zatrudnienia socjalnego. Podkreślił ich rolę w aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Profesor Grewiński, przedstawił analizę historyczną, teoretyczną i praktyczną zatrudnienia socjalnego, podkreślając jego znaczenie jako kluczowego narzędzia w aktywnej polityce społecznej. W swojej prezentacji poruszył następujące zagadnienia:

1. Misja i wizja podmiotów zatrudnienia socjalnego (PZS):

- Misja to społeczna rola, którą podmioty zatrudnienia socjalnego pełnią w zakresie aktywizacji i integracji osób wykluczonych.

2. Historia i rozwój PZS:

- Odwołanie do tradycji kooperatyw socjalnych z XX-lecia międzywojennego, które stanowiły pierwowzór współczesnych podmiotów ekonomii społecznej.
- Rozwój zatrudnienia socjalnego w Polsce jako odpowiedź na wyzwania okresu okołakcesyjnego do Unii Europejskiej, kiedy wprowadzono nowe ramy prawne dla polityki społecznej.

3. Funkcje podmiotów zatrudnienia socjalnego:

- Tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Generowanie kapitału społecznego, kulturowego i ludzkiego.
- Zwiększenie społecznej partycypacji i wspieranie rozwoju lokalnych społeczności.

4. Perspektywy i bariery rozwoju zatrudnienia socjalnego:

- Konieczność ustawowego wzmocnienia pozycji PZS jako kluczowych podmiotów aktywnej polityki społecznej.
- Problemy takie jak:
  - Kurczące się zasoby finansowe i ludzkie.
  - Stygmatyzacja uczestników programów reintegracyjnych.
  - Niewystarczająca integracja PZS z innymi systemami pomocy społecznej i rynku pracy.
- Postulaty obejmujące sieciowanie podmiotów oraz zwiększenie świadomości ich roli wśród samorządów.

5. Rola zatrudnienia socjalnego w systemach społecznych:

- Aktywna integracja społeczna jako alternatywa dla pasywnych form wsparcia.
- Koordynacja działań PZS z innymi instytucjami, takimi jak OPS, PUP, oraz wykorzystanie Centrów Usług Społecznych do integracji działań reintegracyjnych.

6. Nowa wizja społecznej solidarności:

- Odwołanie do koncepcji „neosolidarności” społecznej, postulowanej przez prof. Muhamada Yunusa.
- Podkreślenie konieczności inwestycji w ekonomię solidarności i wzmocnienia trzeciego sektora jako kluczowego filaru wsparcia społecznego.

Profesor Grewiński zaznaczył, że zatrudnienie socjalne powinno być centralnym elementem polityki społecznej i rynku pracy, jako instrument aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej. Przyszłość tych podmiotów zależy od współpracy wielosektorowej, inwestycji w kadry oraz świadomości społecznej i politycznej na temat ich znaczenia dla rozwoju lokalnych społeczności.

12:15 – 13:00

Panel dyskusyjny: Kierunki rozwoju zatrudnienia socjalnego – propozycje zmian legislacyjnych

Prowadząca Ewa Żmuda - Wrocławskie Centrum Integracji. Paneliści: przedstawiciele RZS: Justyna Rozbicka - Stanisławska, Paweł Wiśniewski, przedstawiciel KKRES - Cezary Miżejewski, Przedstawiciel Departamentu Ekonomii Społecznej.

Dyskusję poprowadziła Ewa Żmuda z Wrocławskiego Centrum Integracji. Paneliści, w tym przedstawiciele Rady Zatrudnienia Socjalnego i Departamentu ES, omawiali wyzwania i możliwe zmiany w prawie, które ułatwią działalność podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Panel dyskusyjny koncentrował się na kluczowych propozycjach i wyzwaniach związanych z legislacyjnym wzmocnieniem podmiotów zatrudnienia socjalnego (PZS) w systemie pomocowym. Dyskusja uwzględniała zarówno aktualne procedury, jak i nowe kierunki rozwoju.

Główne obszary omówione podczas panelu:

1. Wprowadzenie do tematu przez Ewę Żmudę:
  - Podkreślenie konieczności zmian w systemie zatrudnienia socjalnego.
  - Przedstawienie 14 obszarów wymagających zmian oraz aktualnych procedowanych inicjatyw.

Każdy z uczestników wskazał najważniejszą zmianę, która ich zdaniem umocniłaby pozycję zatrudnienia socjalnego w systemie pomocowym. Propozycje obejmowały m.in.:

- Uczynienie reintegracji społeczno-zawodowej zadaniem własnym samorządów.
- Systemowe finansowanie działalności PZS.
- Wprowadzenie większej standaryzacji i integracji w ramach ekonomii społecznej.

Panel podkreślił kluczowe wyzwania i możliwości w zakresie wzmocnienia pozycji PZS. Uczestnicy zgodzili się, że zatrudnienie socjalne powinno być bardziej dostrzegane i uznawane jako integralna część systemu pomocowego, z wyraźnie określonymi zasadami finansowania, monitorowania i współpracy instytucjonalnej.

13:00 – 13:15 Przerwa kawowa

Uczestnicy mieli okazję do krótkiego odpoczynku oraz nieformalnych rozmów.

13:15 – 14:15 Równoległe warsztaty

1. Współpraca dla rozwoju – sieciowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego
Prowadząca: Justyna Czernij-Jeziarska, Prezes Stowarzyszenia Mieniany w Hrubieszowie.

Warsztat dotyczył budowania sieci współpracy między podmiotami zatrudnienia socjalnego, by skuteczniej realizować wspólne cele.

2. Synergia zasobów lokalnych – JST tworzy CIS (tworzenie, wspieranie i finansowanie PZS). *Prowadząca:* Paulina Kamińska, Sekretarz Gminy Ustka.

Warsztat omawiał efektywne sposoby angażowania jednostek samorządu terytorialnego w tworzenie i wspieranie Centrów Integracji Społecznej.

Ad.1 Współpraca dla rozwoju – sieciowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego

Uczestnikami warsztatu było około 40 osób, w tym przedstawiciele samorządów oraz podmiotów zatrudnienia socjalnego. Głównym tematem spotkania była współpraca w zakresie sieciowania podmiotów zatrudnienia socjalnego, z uwzględnieniem korzyści i wyzwań związanych z tym procesem.

Omówione zagadnienia:

1. Potrzeba sieciowania:
  - Podkreślono konieczność współpracy pomiędzy podmiotami zatrudnienia socjalnego oraz jej znaczenie dla skuteczności działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Korzyści płynące z sieciowania:
  - Możliwość wymiany doświadczeń i dobrych praktyk.
  - Lepsze wykorzystanie dostępnych zasobów lokalnych.
  - Zwiększenie efektywności realizacji działań dzięki koordynacji między podmiotami.
3. Wyzwania związane z sieciowaniem:
  - Problemy organizacyjne i administracyjne.
  - Różnorodność podejść i priorytetów wśród podmiotów.
  - Konieczność budowania zaufania i spójności działań między partnerami.

Warsztaty zakończyły się podkreśleniem, że sieciowanie jest kluczowym elementem wzmacniającym skuteczność zatrudnienia socjalnego. Wymaga ono jednak wsparcia w postaci odpowiednich narzędzi, budowania relacji partnerskich oraz wspólnego wypracowania standardów współpracy. Dzięki temu działania na rzecz osób wykluczonych społecznie mogą być bardziej kompleksowe i zrównoważone.

Ad. 2 Synergia zasobów lokalnych – JST tworzy CIS

Warsztat „Synergia zasobów lokalnych – JST tworzy CIS (tworzenie, wspieranie i finansowanie PZS)”, prowadzony przez Paulinę Kamińską, skupił się na kluczowych aspektach tworzenia i funkcjonowania Centrów Integracji Społecznej (CIS) jako narzędzia wspierającego aktywizację społeczną i zawodową w społecznościach lokalnych. W warsztacie wzięło udział około 60 osób.

Główne tematy warsztatu:

- 1. Reintegracja społeczna i zawodowa.** Uczestnicy warsztatu omówili podstawowe definicje i zasady działania CIS. Poruszono kwestie związane z:
  - Reintegracją społeczną i zawodową.
  - Kryteriami kwalifikacji uczestników do CIS.
  - Praktycznymi aspektami reintegracji w ramach tych jednostek.

2. **Tworzenie CIS.** Szczegółowo omówiono proces tworzenia Centrum Integracji Społecznej:
  - Kto może je utworzyć.
  - Jak przygotować i złożyć wniosek do Wojewody.
  - Kroki niezbędne do założenia CIS.
  - Źródła finansowania i faktyczne koszty prowadzenia działalności.
3. **Problemy praktyczne.** W dyskusji podniesiono temat zawierania przez uczestników CIS umów zleceń w trakcie uczestnictwa oraz potencjalnych komplikacji związanych z rozliczaniem składek zdrowotnych w ZUS.
4. **Współpraca międzysektorowa.** Warsztat podkreślił znaczenie współpracy CIS z innymi podmiotami w społeczności lokalnej, takimi jak:
  - Urzędy gminy/miasta.
  - Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS).
  - Placówki oświatowe.
  - Organizacje pozarządowe.
  - Instytucje kultury.
  - Spółki gminne i lokalni pracodawcy.
5. **Rola JST w tworzeniu CIS.** Dyskusja objęła argumenty przemawiające za tym, że Centra Integracji Społecznej powinny być tworzone przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (JST):
  - Korzyści dla mieszkańców (wsparcie w reintegracji społecznej i zawodowej).
  - Korzyści dla gmin (wzrost aktywności zawodowej, ograniczenie wykluczenia społecznego).
  - Znaczenie spójnej polityki społecznej realizowanej na poziomie lokalnym.

Warsztat „Synergia zasobów lokalnych – JST tworzy CIS (tworzenie, wspieranie i finansowanie PZS)”, prowadzony przez Paulinę Kamińską, skupił się na kluczowych aspektach tworzenia i funkcjonowania Centrów Integracji Społecznej (CIS) jako narzędzia wspierającego aktywizację społeczną i zawodową w społecznościach lokalnych. W warsztacie wzięło udział około 60 osób.

14:15 – 15:00

Panel dyskusyjny: Przyszłość zatrudnienia socjalnego

Prowadząca - dr Joanna Lizut – Prezes Instytutu Rozwoju Profesji i Usług Społecznych. Paneliści: Ewa Kociołek CIS Nysa, Wioletta Kardas CIS Polanowice, Justyna Czernij – Jezierska CIS Mieniany.

Dyskusję moderowała dr Joanna Lizut, Prezes Instytutu Rozwoju Profesji i Usług Społecznych. Paneliści przedstawili rekomendacje dotyczące wsparcia dla Centrów Integracji Społecznej, bazując na przykładach dobrych praktyk z CIS w Nysie, Polanowicach i Mienianach.

Panel dotyczył roli i przyszłości zatrudnienia socjalnego w szerszym kontekście pomocy społecznej oraz jego zdolności do odpowiadania na potrzeby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. W rozmowie uczestniczyły ekspertki z różnych środowisk związanych z Centrami Integracji Społecznej.

Kluczowe zagadnienia, które były poruszane to:

1. Ocena aktualnej roli zatrudnienia socjalnego

- Panelistki podkreśliły, że zatrudnienie socjalne spełnia swoje założenia w zakresie aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej, jednak napotyka liczne bariery:
- Nieadekwatność niektórych narzędzi do dynamicznie zmieniających się potrzeb społecznych, takich jak starzejące się społeczeństwo, wzrost imigracji, czy nowe formy wykluczenia.
- Brak elastyczności w strukturach organizacyjnych CIS, co utrudnia szybkie dostosowanie się do indywidualnych potrzeb uczestników.

2. Scenariusze dla przyszłości zatrudnienia socjalnego

3. Perspektywy rozwoju zatrudnienia socjalnego w kontekście realizacji usług społecznych

- Panelistki podkreśliły, że zatrudnienie socjalne ma potencjał do pełniejszego wpisania się w system usług społecznych, pod warunkiem:
- Zwiększenia współpracy międzysektorowej - lepsza integracja działań pomiędzy OPS, CUS, PUP, organizacjami pozarządowymi oraz samorządami.
- Wzmocnienia finansowania: stabilne i przewidywalne źródła finansowania, zarówno z budżetów krajowych, jak i funduszy europejskich.
- Standaryzacji usług: wypracowanie jednolitych standardów dla wszystkich podmiotów świadczących usługi w ramach zatrudnienia socjalnego.
- Rozwoju infrastruktury i kadr: inwestycje w szkolenia, superwizję oraz modernizację infrastruktury CIS.
- Podniesienia świadomości społecznej: promocja idei zatrudnienia socjalnego jako integralnej części aktywnej polityki społecznej.

Panel podkreślił, że idea aktywizacji proponowana w ramach zatrudnienia socjalnego jest skutecznym narzędziem w walce z wykluczeniem społecznym, jednak wymaga wsparcia systemowego, dostosowania do nowych wyzwań oraz lepszej integracji z systemem usług społecznych. Rozwój zatrudnienia socjalnego powinien iść w kierunku budowania stabilnych, kompleksowych form wsparcia, które efektywnie odpowiadają na potrzeby najbardziej zagrożonych grup społecznych.

15:00 – 15:15

Podsumowanie konferencji

Anna Bielawska-Jutrzenka, Przewodnicząca Rady Programowej Ogólnopolskiego Konwentu Centrów Usług Społecznych, podsumowała kluczowe wnioski i rekomendacje. Podkreślono potrzebę dalszego sieciowania, rozwoju legislacji i promocji innowacyjnych rozwiązań w zakresie zatrudnienia socjalnego.

15:15

Obiad

Zakończenie części oficjalnej nastąpiło wspólnym obiadem, co stworzyło dodatkową okazję do wymiany doświadczeń i rozmów kulturalnych.

Konferencja podkreśliła istotne wyzwania stojące przed zatrudnieniem socjalnym oraz nakreśliła potencjalne kierunki działań, takie jak:

- Intensyfikacja współpracy międzysektorowej.
- Wzmocnienie wsparcia samorządowego dla Centrów Integracji Społecznej.
- Propozycje zmian legislacyjnych ułatwiających funkcjonowanie podmiotów zatrudnienia socjalnego.

Wydarzenie stanowiło ważny krok w kierunku integracji działań i promocji innowacyjnych rozwiązań w sferze zatrudnienia socjalnego.

OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIA
EKONOMII SPOŁECZNEJ
2024